

Absolvent	<p>Absolventem je osoba, která úspěšně dokončila, tj. absolvovala, určitý stupeň školního vzdělávání.</p> <p>Počet absolventů je v tabulkách uváděn za aktuální či předchozí školní či kalendářní rok a je součtem žáků či studentů, kteří absolvovali vzdělávání buď v období mezi 1. zářím až 31. srpnem (pokud se jedná o jiné vzdělávání než vysokoškolské), nebo v průběhu jednoho kalendářního roku (jedná-li se o vzdělávání vysokoškolské).</p> <p>Do celkového počtu absolventů se zahrnují všichni absolventi bez ohledu na to, zda již někdy v minulosti nějaké vzdělávání té samé úrovně absolvovali. Jeden absolvent může v tom samém roce absolvovat jeden i více studijních programů, oborů studia, na různých vysokých školách, fakultách apod. Celkový počet absolventů tedy nemusí souhlasit se součtem počtu absolventů v jednotlivých třídách.</p>
Bakalářský studijní program	<p>Bakalářský studijní program je zaměřen na přípravu k výkonu povolání a ke studiu v magisterském studijním programu. Standardní doba studia včetně praxe je nejméně tři a nejvýše čtyři roky. Studium se řádně ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je zpravidla obhajoba bakalářské práce. Absolventům studia v bakalářských studijních programech se uděluje akademický titul „bakalář“ (ve zkratce „Bc.“ uváděné před jménem).</p> <p>Více viz Zákon o vysokých školách (č. 111/1998 Sb., § 45).</p>
Běžná škola	<p>Jako „běžná škola“ je označena škola s minimálně jednou běžnou třídou. Na běžné škole mohou být třídy běžné i speciální (zřízené podle § 16, odst. 9 Školského zákona č. 561/2004 Sb.). Speciální třídy jsou zřízeny primárně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), ti však mohou být též individuálně integrováni do běžných tříd.</p>
Běžná třída	<p>Běžné třídy nejsou primárně určeny pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), může v nich však docházet k individuální integraci těchto žáků. Třídy zřízené podle § 16, odst. 9 Školského zákona (č. 561/2004 Sb.) se pro potřeby výkaznictví označují jako „speciální třídy“. Ostatní třídy se označují jako „běžné třídy“.</p>
Cizí státní občanství	<p>U každého dítěte či žáka či studenta vyšší odborné školy se eviduje pouze jedno státní občanství. Pokud má dítě dvojí občanství, upřednostní se české, dále občanství státu EU.</p> <p>Studenti vysokých škol však mohou být evidováni pod více občanstvími.</p>
Čtyřleté gymnázium	<p>Čtyřleté gymnázium se řadí do kategorie středního vzdělávání všeobecného zaměření a poskytuje vyšší sekundární vzdělávání. Více viz výklad k pojmu gymnázium.</p>
Denní forma vzdělávání	<p>Pojem denní forma vzdělávání se užívá u základního, středního a vyššího odborného vzdělávání. Představuje klasickou formu školní docházky s pravidelnou výukou realizovanou ve škole ve všedních dnech v týdnu.</p> <p>Pro střední a vyšší odborné vzdělávání upravuje Školský zákon (č. 561/2004 Sb., § 25) i ostatní formy vzdělávání, tj. večerní, dálkovou, distanční a kombinovanou. Vzdělání dosažené ve všech formách vzdělávání je rovnocenné.</p> <p>Zákon také udává, že délka dálkového, večerního, distančního nebo kombinovaného vzdělávání je nejvýše o 1 rok delší než doba vzdělávání v denní formě.</p> <p>Jeden žák/student může být zapsán do více forem vzdělávání, např. studovat jeden obor v denní formě a druhý v dálkové. Součet žáků/studentů jednotlivých forem vzdělávání tak nemusí odpovídat celkovému počtu žáků/studentů.</p>

Dětský domov	Dětský domov je školským zařízením pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Dle § 12 zákona č. 109/2002 Sb. je účelem dětského domova zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Dětský domov pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb, přičemž plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova.
Dětský domov se školou	Dětský domov se školou je školským zařízením pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Dle § 13 zákona č. 109/2002 Sb. je účelem dětského domova se školou zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, mají-li závažné poruchy chování, nebo které pro svou přechodnou nebo trvalou duševní poruchu vyžadují výchovně léčebnou péči, nebo s uloženou ochrannou výchovou. Do dětského domova se školou mohou být umístovány děti zpravidla od šesti let do ukončení povinné školní docházky.
Diagnostický ústav	Diagnostický ústav je školským zařízením pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Dle zákona č. 109/2002 Sb., § 5 přijímá děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou; děti s uloženou ochrannou výchovou také na základě výsledků komplexního vyšetření, zdravotního stavu dětí a volné kapacity jednotlivých zařízení umísťuje do dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů. Podle potřeb dítěte plní úkoly diagnostické, vzdělávací, terapeutické, výchovné a sociální, organizační a koordinační.
Distanční a kombinované studium	Pojem „distanční a kombinované studium“ je v této publikaci užíván výhradně v tabulkách o vzdělávání na vysokých školách. Dle Školského zákona (č. 561/2004 Sb., § 25) je distanční forma vzdělávání samostatné studium uskutečňované převážně nebo zcela prostřednictvím informačních technologií, popřípadě spojené s individuálními konzultacemi. Kombinovaná forma vzdělávání znamená dle Zákona o vysokých školách (č. 111/1998 Sb. § 44) kombinaci prezenční a distanční formy. Jeden student může být zapsán do více forem vzdělávání, např. studovat jeden obor v prezenční formě a druhý v distanční. Součet studentů jednotlivých forem vzdělávání tak nemusí odpovídat celkovému počtu studentů.
Doktorský studijní program	Doktorský studijní program je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo na samostatnou teoretickou a tvůrčí činnost v oblasti umění. Standardní doba studia je nejméně tři a nejvýše čtyři roky a je určené pro absolventy magisterského studijního programu. Studium v doktorském studijním programu probíhá podle individuálního studijního plánu pod vedením školitele. Studium se řádně ukončuje státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce, kterými se prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické a tvůrčí umělecké činnosti. Absolventům studia v doktorských studijních programech se uděluje akademický titul "doktor". Více viz Zákon o vysokých školách (č. 111/1998 Sb., § 47).
Gymnázium	Gymnázia se řadí do středního vzdělávání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření (cílem je tedy připravit žáka pro další studium). Dle délky studia se gymnázia dělí na čtyřletá, šestiletá a osmiletá. Osmiletá a šestiletá gymnázia bývají společně nazývána víceletými gymnázii a žáci do nich nastupují po ukončení 5., resp. 7. ročníku základní školy. V nižších ročnících (1. až 4., resp. 1. až 2.) žáci plní povinnou školní docházku odpovídající nižšímu sekundárnímu vzdělávání. Ve vyšších ročnících (5. až 8., resp. 3. až 6.) pak vzdělávání ve víceletých gymnáziích odpovídá vzdělávání v 1. až 4. ročníku čtyřletého gymnázia a řadí se do vyššího sekundárního vzdělávání všeobecného zaměření.

Individuální vzdělávání Individuálně vzdělávaný žák je žák přijatý do školy k plnění povinné školní docházky, který se však vzděláván mimo instituci školy. Za každé pololetí vykonává ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky, zkoušky z příslušného učiva. O povolení individuálního vzdělávání žáka rozhoduje ředitel školy, kam byl žák přijat k plnění povinné školní docházky, na základě písemné žádosti zákonného zástupce žáka. Individuální vzdělávání lze povolit pouze žákovi prvního stupně základní školy.

Více viz Školský zákon (č. 561/2004 Sb., § 41).

KKOV (Klasifikace kmenových oborů vzdělání)

Klasifikace kmenových oborů vzdělání je národní klasifikace, která rozlišuje mezi různými kategoriemi oborů a skupin oborů vzdělávání. Správcem klasifikace je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Více viz zde.

Konzervatoř

Vzdělávání v konzervatoři rozvíjí znalosti, dovednosti a další schopnosti žáka získané v základním a v základním uměleckém vzdělávání, poskytuje všeobecné vzdělání a připravuje žáky pro výkon náročných uměleckých nebo uměleckých a umělecko-pedagogických činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění.

V denní formě vzdělávání se konzervatoře dělí dle délky trvání na šestileté a osmileté. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) může být délka studia upravena, pro tyto obory konzervatoří se užívá označení „ostatní“. V osmiletých konzervatořích žáci v 1. až 4. ročníku plní povinnou školní docházku. Na konci 8. ročníku skládají maturitní zkoušku a absolutorium, na základě kterého získávají titul Dis. Do šestiletých konzervatoří nastupují žáci, kteří již mají povinnou školní docházku splněnou. Nejdříve po čtyřech letech studia skládají maturitní zkoušku, na konci šestiletého studia skládají absolutorium a získávají titul Dis.

Více viz Školský zákon (č. 561/2004 Sb., Část pátá).

Kvalifikace

Kvalifikovanost učitelů je posuzována podle Zákona o pedagogických pracovnicích (č. 563/2004 Sb.), ve znění pozdějších předpisů, a příslušných výjimek (§ 22 odst. 5 a 6, § 32 odst. 1, § 8, odst. 3, § 9, odst. 8, § 10, odst. 2, § 11).

Magisterský studijní program

Magisterský studijní program je zaměřen na získání teoretických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti; v oblasti umění je zaměřen na náročnou uměleckou přípravu a rozvíjení talentu.

Magisterský studijní program obvykle navazuje na bakalářský studijní program; standardní doba tohoto studia je nejméně jeden a nejvýše tři roky. V případech, kdy to vyžaduje charakter studijního programu (např. v oblastech lékařství, práva či umění), může být udělena akreditace magisterskému studijnímu programu, který nenavazuje na bakalářský studijní program, ale je určený pro absolventy středního vzdělávání s maturitní zkouškou a jeho standardní doba studia je nejméně čtyři a nejvýše šest roků. V obou případech se studium řádně ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce. V oblasti lékařství a veterinárního lékařství a hygieny se studium řádně ukončuje státní rigorózní zkouškou. Více viz Zákon o vysokých školách (č. 111/1998 Sb., § 46).

V tabulkách v této publikaci je sledován „magisterský studijní program“ jako celek (zahrnující navazující i nenavazující magisterský studijní program), nebo v dělení na „magisterský studijní program“ (tj. nenavazující) a „navazující magisterský studijní program“.

Mateřská škola	Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však pro děti od 2 let. Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte je předškolní vzdělávání povinné.
Nástavbové studium	Nástavbové studium je studium zakončené maturitní zkouškou a je určené pro uchazeče, kteří získali střední vzdělání s výučním listem (v délce 3 let denní formy studia) v příbuzném oboru vzdělání. V denní formě trvá dva roky. Více viz Školský zákon (č. 561/2004 Sb., § 83).
Navazující magisterský studijní program	Navazující magisterský studijní program navazuje na bakalářský studijní program a standardní doba tohoto studia je nejméně jeden a nejvýše tři roky. Více viz pojem magisterský studijní program.
(Nižší) střední vzdělání	(Nižší) střední vzdělání je ve statistikách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v Školském zákoně (č. 561/2004 Sb., § 58) označováno jako střední vzdělání. Řadí se do širší kategorie středního vzdělávání a jsou jím označovány (zpravidla dvouleté) studijní programy ukončené závěrečnou zkouškou (tj. bez získání výučního listu či maturitního vysvědčení). Do tohoto druhu vzdělávání patří také 1 až 2 leté vzdělávání v oboru rodinné školy, které je určeno pro žáky s těžšími a kombinovanými formami zdravotního postižení.
Nově přijatí do 1. ročníku	Do nově přijatých do 1. ročníku jsou zahrnuti všichni žáci přijatí do 1. ročníku bez žáků, kteří opakují 1. ročník, a bez žáků, kteří ve studiu pokračují po jeho přerušení.
Odklad povinné školní docházky	Není-li dítě po dovršení šestého roku věku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte do 31. května kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok. Žádost musí být doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení, a odborného lékaře nebo klinického psychologa. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku. Více viz Školský zákon (č. 561/2004 Sb., § 37).
Osmileté gymnázium	V osmiletých gymnáziích žáci v 1. až 4. ročníku plní povinnou školní docházku. Osmileté gymnázium se řadí do kategorie středního vzdělávání všeobecného zaměření a poskytuje nižší (1. až 4. ročník) a vyšší (5. až 8. ročník) sekundární vzdělávání. Spolu s šestiletým gymnáziem bývá též označováno jako víceleté gymnázium (viz též výklad k pojmu gymnázium).
Osmiletá konzervatoř	V osmiletých konzervatořích žáci v 1. až 4. ročníku plní povinnou školní docházku. Na konci 8. ročníku skládají maturitní zkoušku (tj. dokončí střední vzdělávání) a následně absolutorium, na základě kterého získávají titul Dis. (tj. dokončí vyšší odborné vzdělání na konzervatoři). Viz též výklad u pojmu konzervatoř.

Ostatní formy vzdělávání

Pojem „ostatní formy vzdělávání“ je v této publikaci užíván výhradně v tabulkách o středním a vyšším odborném vzdělávání a označuje jakékoli jiné formy vzdělávání než denní. Mezi tyto formy vzdělávání řadíme večerní, dálkovou, distanční a kombinovanou formu.

Ve Školském zákoně (č. 561/2004 Sb., § 25) jsou tyto formy vzdělávání definovány následovně:

- Večerní formou vzdělávání je výuka organizovaná pravidelně několikrát v týdnu v rozsahu 10 až 18 hodin týdně v průběhu školního roku zpravidla v odpoledních a večerních hodinách.
- Dálkovou formou vzdělávání je myšleno samostatné studium spojené s konzultacemi v rozsahu 200 až 220 konzultačních hodin ve školním roce.
- Distanční formou vzdělávání se rozumí samostatné studium uskutečňované převážně nebo zcela prostřednictvím informačních technologií, popřípadě spojené s individuálními konzultacemi.
- Kombinovanou formou vzdělávání je střídání denní a jiné formy vzdělávání stanovené tímto zákonem.

Jeden žák/student může být zapsán do více forem vzdělávání, např. studovat jeden obor v denní formě a druhý v dálkové. Součet žáků/studentů jednotlivých forem vzdělávání tak nemusí odpovídat celkovému počtu žáků/studentů.

Ostatní konzervatoře

Ostatní konzervatoře jsou jiné konzervatoře než šestileté a osmileté.

Pedagogický pracovník

Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost. Taková činnost se vyznačuje přímým působením na vzdělaného, pomocí kterého je uskutečňována výchova a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu ("přímá pedagogická činnost"). Na úrovni předškolního až vyššího odborného vzdělávání se mezi pedagogické pracovníky řadí učitelé, vychovatelé, speciální pedagogové, psychologové, pedagogové volného času, asistenti pedagoga, trenéři, vedoucí pedagogičtí pracovníci (viz Zákon o pedagogických pracovnících, č. 563/2004 Sb., § 2, odstavce 1, 2).

Na úrovni vysokých škol jsou pod pedagogické pracovníky zahrnuti pedagogičtí pracovníci vědy a výzkumu, profesori, docenti, odborní asistenti, asistenti, lektori a vědečtí pracovníci.

Povinná školní docházka

Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku. Povinná školní docházka se vztahuje na státní občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů, cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany. Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad. Viz Školský zákon (č. 561/2004 Sb., § 36).

V ČR se povinná školní docházka uskutečňuje v základních školách, v 1. až 4. ročníku osmiletého gymnázia či osmileté konzervatoře a v 1. až 2. ročníku šestiletého gymnázia.

Prezenční studium	<p>Na vysokých školách se uskutečňuje studium ve formě prezenční, distanční a kombinované.</p> <p>V případě prezenční formy studia (dříve denní formy) může výuka probíhat kterýkoli všední den, dopoledne i odpoledne, přičemž student má obvykle povinnost navštěvovat povinné semináře (příp. je stanoveno procento povinné účasti).</p> <p>Jeden student může být zapsán do více forem vzdělávání, např. studovat jeden obor v prezenční formě a druhý v distanční. V takovém případě je zahrnut do obou kategorií a součet studentů v jednotlivých formách tak nemusí odpovídat celkovému počtu studentů.</p>
Předškolní vzdělávání	<p>Předškolní vzdělávání slouží k přípravě dětí pro vstup do povinné školní docházky. Kromě mateřských škol jej zajišťují přípravné třídy základních škol a přípravné třídy základních škol speciálních.</p>
Přípravné třídy	<p>Přípravné třídy jsou zřizované při základních školách. Může je zřizovat obec, svazek obcí nebo kraj se souhlasem krajského úřadu a jsou určeny pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj a kterým byl povolen odklad školní docházky. Přípravnou třídu lze zřídit, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně deset dětí. Viz Školský zákon (č. 561/2004 Sb., § 47).</p>
Přípravný stupeň základní školy speciální	<p>Přípravný stupeň je zřizován při základních školách speciálních. Poskytuje přípravu na vzdělávání v základní škole speciální dětem se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo s autismem. Do třídy přípravného stupně základní školy speciální lze zařadit dítě od školního roku, v němž dosáhne 5 let věku, do zahájení povinné školní docházky, a to i v průběhu školního roku. Třída přípravného stupně základní školy speciální má nejméně 4 a nejvýše 6 žáků. Vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální trvá nejvýše 3 školní roky. Viz Školský zákon (č. 561/2004 Sb., § 48a).</p>
Rok	<p>V případě vysokých škol není statisticky sledován školní rok, ale rok kalendářní. Publikované údaje jsou v případě počtu studentů podle stavu k 31. prosinci daného roku, údaje o poprvé zapsaných studentech a absolventech vypovídají o celkovém počtu za celý kalendářní rok.</p>
Speciální třída	<p>Speciální třídy jsou třídy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Kromě škol pro žáky se SVP, kde jsou všechny třídy označeny jako speciální, se speciální třídy zřizují i na běžných školách. Třídy zřízené podle § 16, odst. 9 Školského zákona (č. 561/2004 Sb.) se pro potřeby výkaznictví označují jako „speciální třídy“. Ostatní třídy se označují jako „běžné třídy“.</p>

Střední vzdělávání

Střední (středoškolské) vzdělávání navazuje na základní vzdělávání a zahrnuje několik druhů. Zejména jsou to: (nižší) střední vzdělávání, střední vzdělávání s výučním listem, střední vzdělávání s maturitní zkouškou, zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem, zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou a nástavbové studium

Střední vzdělání lze v ČR získat též na konzervatoři, a sice nejdříve po čtyřech letech v denní formě šestiletého vzdělávacího programu (určeného pro absolventy základních škol), nebo po osmi letech v denní formě vzdělávání v osmiletém vzdělávacím programu (v tomto případě žáci v prvních čtyřech ročnících plní povinnou školní docházku). Absolutoriem na konzervatoři dále student ukončí krátký cyklus terciárního vzdělávání. Žákům, kteří se vzdělávají na konzervatoři, jsou však věnovány samostatné tabulky a nejsou zahrnuti v celkových počtech žáků středního vzdělávání.

Střední vzdělávání lze dále dělit na odborné (zahrnuje školy zaměřené na určitý obor s cílem připravit žáky na výkon konkrétního povolání) a všeobecné (zahrnuje zejména gymnázia a cílem je připravit žáky pro další studium). Střední vzdělávání se řadí do vyššího sekundárního vzdělávání, ovšem s výjimkou šestiletých a osmiletých gymnázií a osmiletých konzervatoří, ve kterých si žáci v nižších ročnících plní povinnou školní docházku spadající do nižší sekundární úrovně.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou

Ukončením tohoto typu vzdělávání absolvent získá maturitní vysvědčení. Toto vzdělávání je realizováno ve dvou základních formách:

- Střední vzdělávání s maturitní zkouškou všeobecné má neprofesní charakter a je určeno pro přípravu žáků na další studium. Jedná se zpravidla o obory gymnázií, jejichž studium v rámci denní formy vzdělávání trvá čtyři roky (pro absolventy základních škol), příp. šest či osm let, kdy žáci v nižších ročnících plní povinnou školní docházku.
- Střední vzdělávání s maturitní zkouškou odborné je přípravou na konkrétní povolání či skupinu povolání a denní forma trvá čtyři roky.

Střední vzdělávání s výučním listem

Střední vzdělání s výučním listem se dle Školského zákona (č. 561/2004 Sb., § 58) řadí do středního vzdělávání odborného zaměření (jedná se o přípravu na konkrétní povolání) a žák jej získá úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 2 nebo 3 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem (§ 84).

Studenti

Jako studenti jsou označováni účastníci vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání.

Studenti vyšších odborných škol nejsou uváděni v počtu fyzických osob, ale v počtu studií. Výjimkou je pouze třídění dle národnosti, v rámci kterého jsou studenti vyšších odborných škol vykazováni ve fyzických osobách.

Oproti tomu studenti vysokých škol jsou, s výjimkou dvou vysokých škol státních, vykazováni ve fyzických osobách (v případě vysokých škol státních se jedná o počty studií). Pro správné pochopení statistických ukazatelů je důležité si uvědomit, že jeden student může být zapsán do více druhů a forem vzdělávání, studijních programů apod., a to i ve více školách najednou. Celkový počet studentů uváděný ve fyzických osobách tedy nemusí odpovídat součtu studentů v dílčích kategoriích.

Počet studentů vysokých škol se vykazuje k 31. prosinci daného kalendářního roku, počet studentů vyšších odborných škol k 30. září daného školního roku.

SVP (speciální vzdělávací potřeby)

Podle Školského zákona (č. 561/2004 Sb., § 16) je dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Při interpretaci počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně v dělení dle druhu postižení, je třeba mít na paměti, že absolutní nárůsty v jednotlivých kategoriích nemusejí vždy vypovídat o vyšším výskytu zdravotně postižených či dětí s poruchami v populaci. Čísla mohou být ovlivněna změnami v systému, vzdělávací politice či metodice vykazování. Např. zavedení výhod či úlev pro žáky se SVP může mít za následek vyšší zájem o oficiální potvrzení diagnózy, může docházet k reidiagnostikám postižení z jedné kategorie do jiné apod., viz např. zde.

Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být integrováni do běžných tříd běžných škol, nebo pro ně mohou být na běžných školách zřízeny speciální třídy, popř. navštěvují školy určené přímo pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Šestiletá konzervatoř

Do šestiletých konzervatoří nastupují žáci, kteří mají splněnou povinnou školní docházku. Nejdříve po čtyřech letech studia skládají maturitní zkoušku (tj. dokončí střední vzdělávání), na konci šestého roku studia skládají absolutorium a získávají titul Dis. (tj. dokončí vyšší odborné vzdělání na konzervatoři). Viz též pojem konzervatoř.

Šestileté gymnázium

Šestileté gymnázium se řadí do kategorie středního vzdělávání všeobecného zaměření a poskytuje nižší (1. až 2. ročník) a vyšší (3. až 6. ročník) sekundární vzdělávání. Šestileté gymnázium bývá spolu s osmiletým gymnáziem též označováno jako víceleté gymnázium (viz též výklad k pojmu gymnázium).

Škola

Za školu se považuje právní subjekt zapsaný do rejstříku škol a školských zařízení. V průběhu času mohou tyto subjekty vznikat a zanikat nejen z důvodu založení nové školy, příp. jejího zrušení, ale též sloučením dvou či více škol pod jedno ředitelství, příp. rozdělením jedné školy do více samostatných právních subjektů, z nichž každý má své ředitelství.

Pro správné pochopení statistických ukazatelů je důležité si uvědomit, že jedna škola může nabízet více úrovní, druhů a forem vzdělávání, vzdělávacích programů apod. Z tohoto důvodu může být jedna škola započtena do více kategorií, kterým odpovídá.

Škola běžná

Jedná se o školy, které **nejsou** přímo samostatně zřízené pro děti/žáky/studenty se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a mají tudíž minimálně jednu běžnou třídu. Mimo běžných tříd však mohou být v běžných školách i speciální třídy, příp. zde může docházet k integraci dětí/žáků/studentů se SVP do běžných tříd.

Škola pro žáky se SVP (speciální škola)

Jedná se o školy samostatně zřízené pro děti/žáky/studenty se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), složené výhradně ze speciálních tříd.

Školní rok

Školní rok se sleduje v případě mateřských, základních, středních a vyšších odborných škol, dále také v případě konzervatoří a dalších školních zařízení (ZUŠ, školní knihovny, družiny apod.). Začíná 1. září a končí 31. srpna následujícího kalendářního roku. Statistické údaje za daný školní rok jsou v této publikaci zpravidla uváděny dle stavu k 30. září.

Učitel

Pod pojmem „učitel“ jsou v tabulkách označeni všichni pracovníci s přímou vyučovací povinností, včetně ředitele školy a jeho zástupce. Učitelé se řadí do širší kategorie pedagogických pracovníků. V tabulkách nejsou uváděny počty osob, ale jejich přepočtené počty na plně zaměstnané, a sice ke dni 30. září daného školního roku.

Univerzita

Vysoké školy se dělí na univerzitní a neuniverzitní, přičemž označení "univerzita", popřípadě z něho odvozené tvary slov mohou mít ve svém názvu pouze vysoké školy univerzitní. Vysoká škola univerzitní může uskutečňovat všechny typy studijních programů a v souvislosti s tím vědeckou a výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Vysoká škola neuniverzitní uskutečňuje bakalářské studijní programy a může též uskutečňovat magisterské studijní programy a v souvislosti s tím výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Vysoká škola neuniverzitní se nečlení na fakulty. Více viz Zákon o vysokých školách (č. 111/1998 Sb., § 2).

Víceleté gymnázium

Víceletými gymnázii jsou ta gymnázia, která kromě čtyř ročníků odpovídajícím vyššímu sekundárnímu vzdělávání zahrnují též 2 či 4 ročníky odpovídající nižšímu sekundárnímu vzdělávání, tedy povinné školní docházce. Jedná se tedy o šestiletá a osmiletá gymnázia, která se řadí do středního vzdělávání s maturitní zkouškou. Viz také pojem gymnázia, kam žáci nastupují po absolvování 5. respektive 7. ročníku základní školy.

Výchovný ústav

Výchovný ústav je školským zařízením pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Dle § 14 zákona č. 109/2002 Sb. pečuje o děti starší 15 let se závažnými poruchami chování, u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Výchovné ústavy se zřizují odděleně pro děti s nařízenou ústavní výchovou, pro děti s uloženou ochrannou výchovou, pro děti, které jsou nezletilými matkami (a pro jejich děti), a pro děti, které vyžadují výchovně léčebnou péči, popřípadě se ve výchovném ústavu pro tyto děti zřizují oddělené výchovné skupiny.

Vysoká škola

Vysoká škola uskutečňuje akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání. Typ vysokoškolské vzdělávací činnosti je určen typem uskutečňovaných akreditovaných studijních programů.

Typy studijních programů jsou bakalářský, magisterský, navazující magisterský a doktorský. Do bakalářského a magisterského programu nastupují studenti s ukončeným středoškolským vzděláním a po ukončení studia získají příslušný titul. Do navazujícího magisterského studia nastupují studenti s ukončeným bakalářským vzděláním a do doktorského studia s ukončeným magisterským vzděláním.

Vysoké školy se dále dělí na univerzitní a neuniverzitní, přičemž označení "univerzita", popřípadě z něho odvozené tvary slov mohou mít ve svém názvu pouze vysoké školy univerzitní. Vysoká škola univerzitní může uskutečňovat všechny typy studijních programů a v souvislosti s tím vědeckou a výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Vysoká škola neuniverzitní uskutečňuje bakalářské studijní programy a může též uskutečňovat magisterské studijní programy a v souvislosti s tím výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Vysoká škola neuniverzitní se nečlení na fakulty. Více viz Zákon o vysokých školách (č. 111/1998 Sb., § 2).

Vyšší odborná škola

Vyšší odborná škola poskytuje vyšší odborné vzdělávání, které rozvíjí a prohlubuje znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytuje všeobecné a odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností. Úspěšným ukončením příslušného akreditovaného vzdělávacího programu student dosáhne stupně vyššího odborného vzdělání s titulem Dis. Délka studia na vyšší odborné škole v denní formě je 3 roky včetně odborné praxe, u zdravotnických oborů vzdělání až 3,5 roku. Viz Školský zákon (č. 561/2004 Sb., § 92).

Vyšší odborné vzdělávání

Vyšší odborné vzdělávání se realizuje především na vyšších odborných školách a úspěšným ukončením příslušného akreditovaného vzdělávacího programu student dosáhne stupně vyššího odborného vzdělání s titulem Dis. (viz Školský zákon č. 561/2004 Sb., § 92).

Dále lze titul Dis. získat též na konzervatoři, a sice úspěšným ukončením šestiletého nebo osmiletého vzdělávacího programu (viz § 87 Školského zákona (č. 561/2004 Sb.)). Takový žák dosáhl vyššího odborného vzdělání v konzervatoři.

Základní škola

Vzdělávání v základní škole je součástí povinné školní docházky a zahajují je děti ve věku šesti let, v případě dětí s odkladem povinné školní docházky o jeden rok později. Školní docházka je na základní škole rozdělena na první a druhý stupeň, kdy první stupeň zpravidla zahrnuje 1. až 5. ročník, druhý stupeň pak 6. až 9. ročník. Výjimku tvoří vzdělávání v základní škole speciální, kde první stupeň je tvořen 1. až 6. ročníkem a druhý stupeň 7. až 10. ročníkem.

Základní umělecká škola

Základní umělecké školy poskytují základní umělecké vzdělávání v jednotlivých uměleckých oborech a připravují žáky pro vzdělávání ve středních školách uměleckého zaměření a v konzervatořích, popřípadě pro studium na vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením. Základní umělecká škola organizuje přípravné studium, základní studium I. a II. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium pro dospělé. Více viz Školský zákon (č. 561/2004 Sb., § 109).

Základní vzdělávání	Do základního vzdělávání spadá výuka na základních školách a v nižším stupni víceletých gymnázií a osmileté konzervatoře, neboli povinná školní docházka.
Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	Školskými zařízeními pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy jsou dle zákona č. 109/2002 Sb., diagnostický ústav, dětský domov, dětský domov se školou a výchovný ústav. Zařízení poskytují péči, kterou dětem jinak poskytují osoby odpovědné za výchovu, a sice dětem s nařízenou ústavní výchovou či s uloženou ochrannou výchovou a dětem, u nichž bylo nařízeno předběžné opatření. Zařízení poskytují speciálně pedagogické a psychologické služby také ambulantní formou, a to dětem, které pobývají mimo zařízení podle § 23 odst. 1 písm. a) až c) zákona č. 109/2002 Sb.
Zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou	Zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou se řadí do středního vzdělávání. Trvá 1–2 roky v denní formě a je určené uchazečům, kteří již úspěšně složili maturitní zkoušku, ovšem v jiném oboru vzdělávání.
Zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem	Zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem se řadí do středního vzdělávání, trvá v denní formě 1–2 roky a je určené pro uchazeče, kteří již získali maturitní vysvědčení či výuční list, ovšem v jiném oboru vzdělání.
Zřizovatel školy	Školské instituce od předškolního vzdělávání po vyšší odborné vzdělávání mohou zřizovat veřejné instituce, tj. kraj, obec či dobrovolný svazek obcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, nebo jiný rezort státní správy, nebo neveřejné instituce, tj. církev a privátní sektor (viz. Školní zákon č. 561/2004 Sb., § 8).
Žáci	Žáky jsou označováni účastníci základního vzdělávání a středního vzdělávání, včetně konzervatoří. V rozlišení dle pohlaví jsou to "dívky" a "chlapci". V této publikaci (a ve statistikách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy) nejsou žáci uváděni ve fyzických osobách, ale v počtech „studií“. Žáci, kteří studují dvě školy, případně dva vzdělávací obory apod., jsou tedy do celkového počtu zahrnuti dvakrát. Takových žáků je však zanedbatelný počet. Výjimkou je pouze třídění dle národnosti, kde jsou žáci vykazováni ve fyzických osobách.